

КОНЦЕПЦИЯ
ЗА РАБОТА КАТО АДМИНИСТРАТИВЕН РЪКОВОДИТЕЛ
НА
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – БУРГАС
ОТ ВЕСЕЛИН ВАЛЕНТИНОВ ЕНЧЕВ
юли 2017 година

I ЛИЧНА МОТИВАЦИЯ ЗА ЗАЕМАНЕ НА ДЛЪЖНОСТТА

От 15.02.2007 година работя като съдия в Административен съд – Бургас (АдмС - Бургас), неизменно от създаването му едно от най – натоварените административни съдилища в страната. Работата ми е била свързана с разглеждане и решаване на спорове от пълния спектър на административното правораздаване, тъй като в АдмС – Бургас никога не имало обособени отделения, нито е съществувала специализация на съдебните състави по материя. През годините – при абсолютно недостатъчен състав на магистратите в нашия съд – съм работил и съм се справял с работата си под огромно натоварване, напълно сравнимо с това на съдиите от общите съдилища в София. Наясно съм с проблемите на АдмС - Бургас, в който работя без прекъсване в последните десет години и считам, че ако бъда избран за административен ръководител, ще съм в състояние да се справя с тях.

В отношенията с колегите си винаги съм бил откровен и съм изисквал същото отношение към мен. Имам добър професионален и личен контакт с преобладаващата част от магистратите в АдмС – Бургас, съществуващ на базата на взаимно уважение и доверие, изградено между нас в процеса на съвместна работа, а разминаването в професионалните ни становища не се е отразявало върху личните ни отношения. Резултат от годините на работа в екип – като член на касационен състав – е чувството ми за дисциплина и способността да се вслушвам в чуждите мнения, без да се притеснявам да споря докрай, когато не споделям конкретна правна теза. Твърд привърженик съм на съдийското самоуправление, затова в работата си ще разчитам на подкрепата и общите решения на колегите си от АдмС - Бургас.

За да работи добре едно съдилище, освен с компетентни магистрати, то трябва да разполага и с добре подготвени и мотивирани служители, които да оказват необходимото съдействие на гражданите при упражняване на правата им. Аз имам добра представа за професионалните умения на отделните служители в АдмС – Бургас, тъй като правораздавам в него от основаването му. В последните десет години, с много малки изключения, съм имал възможността да работя с всички служители от общата и специализираната администрация на съда. Единственото, което съм изисквал от тях в съвместната ни работа, е било отговорно отношение към възложените задачи. От своя страна, винаги съм съдействал на всеки един в процеса на работа ни, като съм приемал с внимание техните забележки и предложения. С оглед добрите отношения, изградени с

колектива на АдмС - Бургас мисля, че притежавам необходимия авторитет да ръководя служителите на съда.

Работата на магистрата налага ежедневно вземане на решения, които определят живота и бъдещето на хората, избрали да поверят на съдилищата разрешаването на спора си. Административните съдилища разглеждат правни спорове между държавната/общинската администрация и частноправни субекти. Тези съдилища контролират администрацията и в дейността си често са подложени на натиск да решават споровете в посока на определен „обществен“ или „частен“ интерес. Административният ръководител, като представляващ съда, е длъжен да противодейства на подобен натиск с името и авторитета на позицията, която заема. Наред с другите си задължения, той има и задължението да осигури на колегите си условия за ефективно, независимо и безпристрастно правораздаване, за да бъдат гарантирани в еднаква степен правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица, общините и държавата. Като представляващ колегите си, при необходимост, той трябва да разяснява правомощията на съда, възможностите му да влияе върху обществените отношения, естеството на решенията, които се постановяват и правните последици от тях, да защитава доброто име на магистратската общност, без да премълчава проблемите, които възникват в процеса на работата на съдията. Аз не се поддавам на натиск. В действията си винаги съм се ръководил от разпоредбите на закона, не съм се притеснявал, че с решенията си засягам конкретни интереси на частни лица или публичноправни субекти, нито съм се интересувал от обществената тежест, която имат те. Затова считам, че като административен ръководител ще съм в състояние да осигуря на магистратите в АдмС – Бургас необходимите условия за спокойно и безпристрастно правораздаване, съобразено единствено с приложимото право.

Професионалният и житейски опит, които съм натрупал до момента, ми дават основание да се кандидатирам и участвам в процедурата по избор на административен ръководител на АдмС – Бургас, както и да го ръководя, като **пръв сред равни**, ако бъде избран на длъжността от Висшия съдебен съвет.

II АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – БУРГАС

Съдебният район на АдмС – Бургас обхваща районите на районните съдилища в Айтос, Бургас, Карнобат, Малко Търново, Несебър, Поморие, Средец и Царево. В рамките на този район са включени слабо и гъсто населени общини, с изключително разнообразен икономически профил, в част от тях събрани значителна част от населението на страната, крупни стопански предприятия,

развит туристически бизнес и мащабно строителство, както и съответните основни териториални звена някои от най – важните държавни институции – Националната агенция за приходите (НАП) и Агенция „Митници“ (АМ). Цитираните обстоятелства обуславят изключително широкия спектър на административни дела със сериозна правна сложност, а често и с между народен елемент, които се разглеждат от АдмС – Бургас. По отношение на делата, образувани срещу административни актове на НАП и АМ, районът на АдмС – Бургас е значително по – голям от пределите на Бургаска област (на чиято територия за разположени цитираните районни съдилища), като включва още Сливенска област и Ямболска област – на практика цяла Югоизточна България.

Към момента, в съда работят 14 (четирнадесет) съдии, заместник председател и временно командирован съдия от Върховен административен съд, изпълняващ функциите на административен ръководител. Щатната численост на АдмС – Бургас включва още една бройка, заета от бившия председател Атанас Вълков, отстранен от Висшия съдебен съвет през 2011 година, във връзка с образувано срещу него наказателно производство. През 2017 година, след изтичане на мандата ѝ като административен ръководител, съдия Таня Евтимова е преместена с решение на Съдийската колегия на ВСС, по нейно искане, на длъжност съдия в Окръжен съд – Бургас.

Разпределението на делата в АдмС – Бургас се извършва от заместник - председателя на съда. Определянето на докладчик по съответното дело се извършва чрез одобрената от ВСС система за случайно разпределение на делата. С решение на Общото събрание на съдиите от 09.12.2016 година са определени 19 (деветнадесет) групи дела, по които към настоящия момент се извършва разпределението на делата. Разпределението на делата по групи е извършена на базата на коефициентите, които са им определени по Системата за измерване на натовареността на съдиите, така че да бъде осигурена равномерност в натоварването на магистратите.

През 2016 година общият брой на делата за разглеждане в съда е 3525, от които първоинстанционни 2151 и касационни 1374 броя дела. За 2015 година общият брой на делата за разглеждане е бил 3661 при 3978 броя дела за 2014 година. През 2016 година броят на делата за разглеждане е намалял спрямо 2015 година с 136, а спрямо 2014 година със 453 броя.

За разлика от някои административни съдилища в страната, в АдмС – Бургас не се извършва изкуствено разделяне на делата в момента на

образуването им с цел „напомпване“ на статистиката – като напр. се образува дело по жалбата срещу административния акт и друго дело по искане в същата жалба за спиране на допуснато предварително изпълнение на акта. Подобен подход „изкривява“ показателите за натовареност на съответното съдилище, като подкопава достоверността на статистическите данни за съдебната система като цяло. Отделно, за жалбоподателите възникват допълнителни разноски, свързани с неследващо се заплащане на държавни такси за „новообразуваните“ дела, на адвокатски възнаграждения (при ангажиране на процесуален представител и по тях), загуба на време и нерви, а в крайна сметка – разочарование от работата на съда и недоверие в способността му да реши спора качествено и в разумен срок.

За първите шест месеца на 2017 година броят на новообразуваните дела е общо 1 712 (961 първоинстанционни и 751 касационни), докато през първите шест месеца на 2016 година броят на новообразуваните дела е бил общо 1 311 (701 първоинстанционни и 610 касационни), а през 2015 година броят на новообразуваните дела е бил 1 235 (728 първоинстанционни и 507 касационни). Анализът на постъпленията през първата половина на всеки от последните три отчетни периода показва, че е налице значително увеличение на броя на новообразуваните дела, което - при запазване на настоящата тенденция – ще доведе до значително увеличение и на общия брой дела за 2017 година.

През 2016 година разпределението на новообразуваните дела между съдиите с пълна натовареност, работили през цялата година, е било относително равномерно като разликите в броя, възложени на отделните магистрати, са свързани преди всичко с получените от тях в качеството им на дежурни съдии.

Свършените дела в АдмС – Бургас през 2016 година са общо 2867 при свършени 2739 дела за 2015 година и свършени 2910 дела за 2014 година. Броят на свършените дела през 2016 година е увеличен с 4,46 % спрямо тези 2015 година, но е намален с 1,47 % спрямо делата от 2014 година.

Нарастването на броя на новообразуваните дела през периода 2015 – 2017 година (сравнен по първото полугодие на всяка година) обуславя и увеличение на броя на делата, които са били свършвани през първите шест месеца на 2015 – 2017 година. За 2017 година броят на свършените дела през първото полугодие е общо 1661 (914 първоинстанционни и 747 касационни). Съответно, през първите шест месеца на 2016 година са били свършени 1561

дела (882 първоинстанционни и 679 касационни), а през 2015 година – 1546 (873 първоинстанционни и 674 касационни).

Решените дела с акт по същество през 2016 година са общо 2412. През 2015 година техният брой е бил 2252, а през 2014 година - 2507. Логично, при решените дела е налице същата тенденция, наблюдавана при свършените – увеличение спрямо 2016 година и намаление спрямо 2015 година. Изразени в проценти, тези данни имат следния вид: увеличение на решените дела през 2016 година с 6,63 % спрямо 2015 година и намаление на тези дела с 3,78 % спрямо делата от 2014 година. Процентът на делата, решени по същество през 2016 година, е 84 % от общо свършените дела за периода.

През 2016 година прекратените дела са били 455 броя, по – малко от прекратените през 2015 година (487 броя) и значително повече от прекратените през 2014 година (403 броя).

Увеличението на числения състав на магистратите в АдмС – Бургас през последните няколко години има ясно изразено положително влияние върху на продължителността на периода на свършване на делата. През 2016 година броят на свършените дела в срок до 1 месец (от датата на разпореждането за насрочване на делото в първо заседание до постановяването на съдебния акт) е 560 или 19,53 % от общия брой на свършените дела. Съответно, през 2015 година свършените в срок до 1 месец дела са 529 (19,31% от общия им брой). През 2014 г. свършените дела в едномесечен срок са били 392 (13,47 % от общия брой). Идентична е ситуацията и при делата, свършени в срок от 1 до 3 месеца през 2016 година - 1241 броя (43,28 % от общия брой), спрямо 2015 година (1103 или 40,27 % от общия им брой) и 2014 година (едва 454 или 15,60%).

По отношение на сročността на постановяване на съдебните актове в АдмС – Бургас е налице видима тенденция към подобряване на този показател, който и без друго е изключително висок, с оглед голямата натовареност на съдилището през всички години на съществуването му. През 2016 година постановените съдебни актове в едномесечен срок след обявяване на делото за решаване са 2771 броя (96,65 % от всички съдебни актове). През 2015 година постановените актове в същия срок са били 2499 броя (91,24 % от всички актове). През 2014 година изготвените в едномесечен срок съдебни актове са 2522 броя (87 % от всички съдебни актове).

Считам, че сročността на постановяване на съдебните актове не трябва да бъде фетишизирана като показател за работата на едно съдилище.

Действително, всички (страните в процеса и обществото като цяло) имат нужда от бързо правораздаване, съобразено с инструктивните срокове, установени в процесуалните кодекси. За мен, обаче, много по – важен показател за работата на един съд е *качеството* на постановяваните актове – пълното и коректно описване на релевантите факти, тяхна съпоставка, издирването на приложимото право, излагането на конкретни и вътрешно непротиворечиви доводи по всеки спорен въпрос от казуса с ясно открояване на тезата, което се възприема, формулиране на недвусмислен диспозитив. Едно добре написано съдебно решение, дори и след изтичането на срока, определен в закона, има много по – голямо значение за правната сигурност на обществото и за авторитета на съдебната система, отколкото неколкократно (но в срока) нахвърлян съдебен акт, от който не може да бъде извлечен никакъв смисъл.

Към момента, дори и с допълнително назначените на щат магистрати, действителната натовареност на съдиите в АдмС – Бургас остава твърде висока на фона на средната натовареност на административните съдилища в страната. За 2016 година действителната натовареност на АдмС – Бургас към делата за разглеждане е 19.58 и 15.93 към свършените дела. Спрямо предходните отчетни периоди за сравнение, тази натовареност през 2015 година е била 23.47 към делата за разглеждане и 17.56 към свършените дела, през 2014 година - 31.57 към делата за разглеждане и 23.10 към свършените дела, а през 2013 година - 40.01 към делата за разглеждане и 27.90 към свършените дела. „Рекордна“ на АдмС – Бургас в това отношение е 2011 година - 45.95 към делата за разглеждане и 28.54 към свършените дела.

III ДОСТИЖЕНИЯ И ПРОБЛЕМИ В РАБОТАТА НА АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – БУРГАС

През 2012 – 2016 година постепенно бе увеличена числеността на съдиите по щата на АдмС - Бургас от 12 (през 2012 година) на 17 (през 2016 година). Това увеличение обуслови относително по – ниско натоварване на отделния магистрат, а оттам – повече време за работа по конкретните дела и възможност в по – спокойна обстановка да се пишат съдебните актове. Въпреки това, натоварването на съдиите в АдмС – Бургас – както от гледна точка на брой дела, така и от гледна точка на правната им сложност – е много над средната натовареност за страната, което поставя въпроса за допълнително увеличение на щата на магистратите в АдмС – Бургас, извършено за сметка на други, по – слабо натоварени административни съдилища.

За провеждането на съдебните заседания се използват три зали, предоставени изключително на АдмС – Бургас, което - с оглед настоящата численост на съдиите, е достатъчно за своевременното разглеждане на насрочените дела.

Важно значение за подпомагане на съдиите в правораздавателната им дейност имат и назначените съдебни помощници, които са 7 (седем) по щат. Със заповед на председателя е извършено разпределение на съдебните помощници по съдии, а начинът на работа на съдебните помощници със съответните магистрати е предоставен за уреждане между самите съдии, с което се постига необходимия баланс на работа.

Към момента, натоварване на съдиите по дела, с оглед на материята и правната им сложност, е относително равномерно. То се осигурява от внедрената електронна система за разпределение на делата. В работата на съдиите в АдмС – Бургас не се наблюдават закъснения при постановяването на съдебните актове, надхвърлящи разумните срокове за произнасяне.

От създаването на АдмС – Бургас през 2007 година основен логистичен проблем е разположението на помещенията, използвани от магистратите и служителите в ежедневната им дейност. Като резултат от противопоставянето между първия административен ръководител на АдмС – Бургас и тогавашния административен ръководител на Окръжен съд – Бургас, помещенията, предоставени на административния съд, са разположени хаотично в различни краища на два от етажите в Съдебната палата без обща схема и идея за обособяване, а част от тях са създадени чрез преграждане на коридори и фойета, което влошава допълнително и без това не особено добрите условия за работа в сградата. Не ми е известно през мандатите на досегашните административни ръководители на АдмС – Бургас да са правени опити за решаване този проблем напр. чрез размяна на помещения с другите институции, ползващи площи в палатата (съдилища и прокуратури). Считаю, че такова усилие следва да бъде положено, защото събирането на служебните помещения, използвани от АдмС – Бургас, ще повиши ефективността на работа на служителите, а също ще улесни гражданите и вещите лица в отношенията им с деловодителите, съдебните секретари и общата администрация на съда. Обособяването на съдийските кабинети в отделен коридор с ограничен достъп (така както вече е сторено от Районен съд – Бургас, Окръжен съд – Бургас, Апелативен съд – Бургас, Районна прокуратура – Бургас, Окръжна прокуратура – Бургас и Апелативна прокуратура - Бургас) е технически осъществимо. Бих

търсил подобна възможност, съвместно с другите ръководители на съдилищата в сградата, при условие, че не се създават несъразмерно големи затруднения на гражданите при придвижването им до деловодствата и съдебните зали на отделните съдилища. Съдът следва да работи за хората, а не хората – за съда.

Друг проблем в работата на АдмС – Бургас са периодичните опити за командироване или дори преместване с бройката им на част от съдиите по щата на съда. Считам, че тези опити са в разрез с интересите на съда, на магистратския колектив и на обществото като цяло. През годините щатния състав на АдмС – Бургас винаги е бил крайно недостатъчен за работа при нормални (средни) условия на натоварване, осигуряващи възможност за спокойно правораздаване с достатъчно време за изследване на съдебната практика по съответните казуси и постановяване на актовете в съответствие с процесуалните срокове. Причина за това е още първоначално некоректно посочената численост на съдиите през 2006 година, която не е била съобразена с реалността. Проблемът е ескалирал с предходно преместване и командироване на отделни колеги, както и с отстраняването на председателя Атанас Вълков, който заема щатна бройка вече повече от 6 години, без реално да правораздава, предвид привличането му като обвиняем и осъждането му на две инстанции, до момента. За мен сегашната щатна численост на съда едва осигурява необходимите качество и срочност на работа, и при евентуално намаление на действителния щат тези два показателя ще пострадат, а оттам ще пострадат и интересите на обществото, в името на което съдът съществува. Гражданите и стопанските субекти в Бургаска област имат право на добро правосъдие точно толкова колкото имат гражданите на София или Силистра. В този смисъл, ако бъда избран за административен ръководител, ще се боря против отнемането (реално или по щат) на съдийски бройки от АдмС – Бургас.

Друг съществен проблем в работата на АдмС – Бургас е недостатъчната площ за съхраняването на архива от дела, разгледани през годините. Този проблем е поставян многократно от служителите, заемащи длъжността „архивар“ – в писмена и устна форма, но до момента – необяснимо за мен - не е намерил своето адекватно разрешение. Съществуващите помещения са изпълнени до крайност, а липсва и техническа възможност за изграждането на нови стелажи за съхранение на делата. Дейността на архива не би била улеснена и от предстоящото унищожаване на част от делата поради изтичането на нормативно установените срокове за тяхното съхранение. На евентуално унищожаване биха подлежали дела, разглеждани в началото на съществуването на АдмС – Бургас, когато бройката на постъпилите жалби бе несравнимо по –

малка от броя на жалбите, по които се образуват дела в последните три години и които подлежат на архивиране за съхранение. В сградата на Съдебната палата има свободни подходящи помещения за архив, които са предоставени на други институции, но не се използват. Ако бъде избран за административен ръководител на АдмС – Бургас, ще инициирам среща за предаването на поне едно достатъчно голямо помещение, с което този проблем да бъде разрешен.

IV ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ. МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ДОСТИГАНЕ

Във всяко демократична държава правораздаването е скъпо струваща дейност, изискваща значителни ресурси и извършвана от професионалисти, които се обучават цял живот. Често, тези аспекти от дейността на съдилищата остават скрити за обществото. То се вторачва във възнагражденията, получавани от магистратите и служителите в съдебната система, като „забравя“, че те са резултат от ежедневен, усилен и често неблагодарен труд, несъобразен с работно време, почивни дни, празници и отпуски, когато срокът за постановяване на решението изтича. Като начин за преодоляване на тази неосведоменост и следващото от нея недоверие към съдебната система, въобще, виждам прозрачността в работата на съдилищата.

Съдилищата дължат точен отчет на гражданите (финансиращи ги чрез данъците, които плащат) за средствата, изразходвани в процеса на правораздаването. Дължат и разяснението, че постигането на високи стандарти в правосъдието, а оттам и така желаната правна сигурност в обществото, няма как да се случи със зле подготвени и лошо заплатени демотивирани магистрати и служители. Предвид изложеното, считам, че публикуването в интернет - страницата на съда на ежемесечен отчет за приходите и разходите на АдмС – Бургас, наред с вече публикуваните съдебни актове, е първа стъпка в посока на повече прозрачност в работата му. Допълнителните усилия на назначения в АдмС – Бургас експерт „връзки с обществеността“ за разясняване на работата на съда пред медиите, чрез представяне на достъпен език на съдебните актове от обществен интерес ще повлияят положително на нагласата на обществото към институцията, а оттам ще укрепят доверието му в правосъдната система, като цяло.

Към настоящия момент, възможностите за заплащане на държавните такси в съда - за разглеждане на правните спорове по същество, са две – по банков път и с ПОС – терминал в деловодството на съда. И в двата случая, освен държавната такса, жалбоподателите заплащат и комисиона такса на банката, която обслужва превода, като комисионната сума не се отразява в разход по

водене на делото. Действително, комисионните такси на банките за тези плащания не са големи, но въпросът е принципен – гражданите имат право да избират начина на заплащане на дължимите държавни такси, така че да не бъдат обременявани с излишни разходи. Още повече, че нормата на чл. 2 ал.1 от Закона за държавните такси изрично предвижда възможност таксите да бъдат заплащани в брой. Ако бъде избран за административен ръководител на АдмС – Бургас, ще работя за създаване на условия за заплащане на дължимите държавните такси и непосредствено в съда - на каса в брой, в определени часове от работния ден, като по този начин на част от жалбоподателите, които го избераат, ще бъдат спестени комисионните, дължими при използването на другите два способа.

Наблюденията ми върху механизма на работа на регистратурата, деловодството, съдебните секретари и общата администрация показват, той следва да бъде запазен. В дейността на тези структури е осигурен баланс между отговорностите им и възможностите за тяхното изпълнение. Налице са дребни битови проблеми в отделните помещения на служителите, решаването на които няма да струва скъпо на съда, но ще съдейства за повишаване на нивото на комфорт, а оттам и за подобряване на ефективността им.

Като допълнителна възможност за оптимизация на работата на съда виждам възлагането върху дежурния съдия на задължението за разпределяне на жалбите, постъпили за деня, чрез системата за електронно разпределение. Към момента тази дейност, ангажираща значителни време и усилия, се осъществява от един – единствен съдия, като по този начин го лишава от част от времето, необходимо за основната му работа – правораздаването.

Считам, че от ежемесечния график на дежурствата не трябва да бъде изключван нито един магистрат – в това число и председателя на съда, на когото общото събрание на съдиите е определило по – ниска натовареност, предвид административните функции, които осъществява. В този смисъл, ако бъде избран за административен ръководител, ще участвам наравно с колегите си в графика за седмичните дежурства и произтичащите от това задължения за произнасяне по постъпилите бързи производства и разпределение на делата със съществуващата компютърна система.

За допълнително повишаване ефективността в работата на съда е абсолютно необходима замяната на част от съществуващите персонални компютри с нови. Още в момента на получаването им – в началото на съществуването на АдмС – Бургас, част от персоналните компютри на съдиите и

служителите бяха безнадежно остарели като технически възможности. Последващото внедряване през годините на все по - модерен софтуер за работа на съдилищата и на държавните институции, в които се извършват служебни справки (изискващ още повече операционна памет и бързина) постави на сериозно изпитание възможностите на наличната техника и сървъра на съда, които се нуждаят от спешно модернизиране. Наясно съм, че изолираното решаване на този проблем - само за АдмС – Бургас – едва ли ще се случи, но ако бъде избран за административен ръководител ще се ангажирам за методична и целенасочена работа по осведомяването на ВСС, от който зависи материалната и техническа обезпеченост на съдилищата в страната.

Изменението и допълнението на чл. 92 ал.2 и ал.3 от Закона за съдебната власт, извършено през 2016 година, значително разшири правомощията на Общото събрание на съдиите в административните съдилища. При евентуалното ми избиране за административен ръководител, ще се възползвам максимално от възможностите, които дават тези текстове от закона - за подобряването на организацията на работа в АдмС – Бургас. Според мен, всички въпроси, имащи отношение към работата на колектива като цяло, следва да бъдат поставяни на обсъждане от събранието, за да бъдат осигурени максимална прозрачност и демократизъм при вземане на решенията.

Кандидатирам се в процедурата за председател на АдмС – Бургас с ясното съзнание, че ако бъде избран, отговорностите ми ще нараснат. Въпреки това, заявявам готовност да работя в името на колектива и обществото, за добро, ефективно, прозрачно, справедливо и независимо правораздаване в институцията, за ръководството на която се кандидатирам, така както съм работил и досега - като съдия през последните десет години.

С уважение:

Бисерлин Енчев